

srećio, dok su mnogi svoju lakoumnost već i glavom platili.

Zahvaljujući, barem dobrim dijelom, bespametnom uništavanju riblje mladi obalnih vrsta riba poteznim mrežama i zloupotrebi dinamita za ubijanje ribe, mnogi mali obalni ribari — kojih k tome još ima svakim danom više — gladni i upropašteni često već uzalud mrznu radi ribe koje nema ni toliko da ih kukavno prehrani i proklinju sebe i svoj propali zanat. Ali lijeka ovome zlu ima. Da se naša opljačkana područja oporave obalnom ribom, treba u prvom redu:

1. I milom i silom spriječiti da ribari uništavaju riblju mlad poteznim mrežama po uvalama, lučicama i zaštićenim plićacima. Nadzor i kazne za takve prekršaje treba opjačati. Zaplijeni li se sav alat po kojem takvom nesavjesnom štetočinjci ili mu se na ribarnici zaplijeni i sva druga riba i uskrati mu se daljnja dozvola prodaje itd., pomoći će se time hiljadama drugih razumnih, opštenih i ispravnih ribara.

2. Najstrožim sredstvima dokrajčiti zloupotrebu dinamita za ubijanje ribe, jer su i najstroža sredstva upotrebljena prema neprijateljima ribarstva, koji se njime služe, blaga naprama zločinstvu što ga oni čine hiljadama molih obalnih ribara i njihovim porodicama, zagorčavajući im itako mukotrpan život, oduzimajući im itako kukavnu egzistenciju i bacajući ih time u sve veću bijedu.

Svakome je čestitom primorcu dužnost, a svaki je i u mogućnosti da ova dva zla suzbija: naoružani ribarski stražar, žandar, redar i finans pravom i obavezom zakona, svećenik propovjedu sa oltara, učitelj i profesor predavanjem sa katedre, svaki inteligentan čovjek — a među njima u prvom redu sportski ribari — poukom, a svaki pojedini privatnik i prijavom vlastima svakog opaženog slučaja prekršaja, koja će mu se još op zakonu nagraditi polovinom utjerane globe. U toj plemenitoj borbi pružice sigurno svoju obilatu pomoć i svi apmetni i poštenih znanstveni ribari.

Dr. T. Š.

Zdravko Taler:

Ribarski sport u Jugoslaviji

Športsko ribarstvo je vrlo poznato u svim krajevima. Njegova opća vrijednost u ribarskom, privrednom, socijalnom i kulturnom pogledu dosada je često tretirana u javnosti i osobito u ribarskim krugovima. Posebno međutim treba istaknuti vrijednost športskog ribarstva za razvoj t. zv. ribarskog turizma u krajevima gdje prevladavaju salmonidske vode.

Ovome članku nije zadaća da ponavlja ono, što je već poznato o športskom ribarstvu, nego mu je svrha da dade sliku ili prikaz stanja športskog ribarstva prije 10 do 12 godina i uporedi ga sa današnjim stanjem.

Pred 12 godina ribarske organizacije, zadružno privredne, kao i športske, bile su malobrojne, a od športskih udruženja postojala su ova:

U Sloveniji: Slovensko ribarsko društvo u Ljubljani, zatim Ribarska društva u Mariboru i Celju. U Hrvatskoj bila su društva u Zagrebu (koje je najstarije ribarsko društvo kod nas), Ogulinu, Varaždinu, Brodu na Kupi i Osijeku. U Beogradu je postojao jedan Ribolovni klub. U Bosni je bilo

Ribarsko društvo za Bosnu i Hercegovinu sa sjedištem u Sarajevu te podružnicama u 5 mjesta. Postojalo je dakle 15 ribarskih društava sa oko 1.200 članova.

Danas, nakon 12 godina postoji 66 ribarskih društava sa oko 5.000 članova. To su društva (ili udruženja, odnosno klubovi) u Ljubljani, Celju, Mariboru i Brežicama. Zatim u Zagrebu dva društva, u Varaždinu, Bjelovaru, Sv. Ivanu Zelini, Osijeku, Vukovaru, Vinkovcima, Slav. Brodu, Slav. Požegi, Sisku, Petrinji, Karlovcu, Ogulinu, Vrbovskom, Brodu na Kupi, Gospiću i Lovincu. U Beogradu su dva kluba. U Sarajevu je Središnje ribarsko društvo za Drinsku banovinu sa 5 podružnica, uključivo Čačak. Banja Luka ima Centralno ribarsko društvo sa 6 podružnica u Vrbaskoj banovini, a u Mostaru potoji Riječno ribarsko društvo za Primorsku banovinu sa 8 podružnica. Posebno postoje ribarska udruženja u Drnišu i Šibeniku. Zatim su ribarski klubovi u Kragujevcu, Somboru, Novom Sadu i Pančevu. U Moravskoj banovini postoje ribarska udruženja u Nišu, Kraljevu, Čupriji, Jagodini, Zaječaru,

Knjaževcu, Kladovu, Aleksincu, Donjeni Milanovcu, Prahovu, Pirotu, Beloj Palanci i Prokuplju.

Valja reći da mnoga od ovih udruženja imaju u svojem članstvu i profesionalne ribare, ali nigdje nije moguće odrediti u našim prilikama neku nepromostivu granicu između športskih ribara i njihovih interesa i profesionalnih ribara i njihovih potreba, osobito to nije bilo dosada moguće prema starim nedovoljno preciznim zakonskim odredbama. Novi zakon tačno ograničuje profesionalne ribare od športskih i ostalih.

Brojna i organizaciona jakost i napredak športskih ribarskih organizacija je danas gotova činjenica a jasno se vidi prema ovom prikazu, da te organizacije rastu pa je neophodno potrebno da se regulišu mnoga pitanja, koja su od važnosti, što je učinjeno donekle novim zakonom o slatkovodnom ribarstvu, a biti će sigurno uspješno dovršeno banovinskim uredbama, koje se imaju donijeti prema novom zakonu. Za bolji razvitak cjelokupnog ribarstva potrebno je sva postojeća otvorena pitanja urediti i organizovati što bolje odnose između privrednih ribarskih i športskih ribarskih organizacija kod nas, te postaviti zajednički program rada na onim linijama, gdje se ove dvije grane našeg ribarstva dodiruju.

Bilo bi nepravedno da se ovom prilikom ne spomenu osobite zasluge športskih ribarskih organizacija za napredak našeg cjelokupnog ribarstva.

Kako je u članku g. A. Čebulara lijepo istaknuto, bilo je stanje naših zanatskih ribara kao i privrednog slatkovodnog ribarstva prije osnutka Saveza ribarskih zadruga, vrlo slabo. Neobično je, ali istinito, da su kod nas športska ribarska društva prva provela svoju organizaciju, što se donekle objašnjava činjenicom, da siromašni i neuki redovi privrednih ribara nisu mogli pod pritiskom nesamostalnosti prikazane u članku g. Čebulara, pravovremeno osnovati svoje samostalne organizacije, dok su stari cehovi jedva životarili. Naprotiv osnivanje športskih ribarskih organizacija bilo je donekle lakše, a osim toga sjedišta tih organizacija su već u većim mjestima, gdje se je uvijek našlo ljudi sposobnih za ovakve poslove.

Tako se je dogodilo da su športske ribarske organizacije bile već davno raširene i učvršćene, dok su se slatkovodne ribarske zadruge tek osnivale. Tokom vre-

mena mnoge su stvari došle na svoje mjesto i ribarske zadruge su se smjestile u glavnom na našim velikim rijekama, dok su ribarska društva najbrojnija na manjim rijekama, a osobito u krajevima, gdje prevladavaju pastrvske vode.

U takvom stanju i prilikama pala je na športske ribarske organizacije često teška zadaća da se same brinu za zaštitu riba i ribolova. Ta zadaća je bila otežana činjenicom, da su bivši ribarski zakoni i propisi u onim krajevima gdje nije bilo ribarskih zakona, većim dijelom postojali samo na papiru. Srećom su otišla u nepovrat ona vremena, kada ni kod jedne banovine, odnosno pokrajinske vlade nisu postojali ni ribarski referenti, a kamo li ribarska odjeljenja, pa čak ni u Ministarstvu poljoprivrede nije bilo ribarskog referenta, koji bi se bavio isključivo ribarskim poslovima. Ministarstvo šuma i rudnika, koje je tada u dobrom dijelu države imalo upravu ribarstva u svojim rukama, također nije imalo samostalnog ribarskog referenta, već je ribarstvo vezalo uvijek s lovom.

Mnogi funkcioneri u tadanjim ribarskim društvima sjećaju se dobro, kakve poteškoće su imali kod svoga zauzimanja za elementarne mjere reda i zaštite potrebne u ribolovu. Prilike, koje su bile vrlo nepovoljne za ribarstvo, kulminiraju slikovito u otvaranju posebne rubrike u sarajevskom »Ribarskom listu« pod nazivom »Uništavanje riba eksplozivom«. S druge strane pogled u tadanje budžetske pozicije, bio je žalostan. Uzaludna je bila potraga za svotama određenim za unapređenje ribarstva. Jedva po koja mrvica se mogla naći i to često pokrivena drugim naslovima.

U takvim prilikama su tadanja ribarska društva stekla neizbrisive zasluge za ribarstvo uopće, jer su svojim radom u javnosti stekle »pravo građanstva« za ribarstvo, koje je patilo od omalovažavanja i kod nadležnih organa i u javnosti.

Prirodno je stoga da su ova ribarska društva vodila pa vode donekle i danas, mnoge akcije, koje koriste unapređenju ribarstva uopće, iako su ta društva većinom bazirana samo na ribarskom športu, dakle samo na jednom ogranku ribarstva. Međutim njihove zasluge stoga dobivaju još više na vrijednosti.

Ta su društva pokrenula prve naše ribarske listove. U Osijeku je pokrenut »Ri-

bolovni glasnik«, koji se nije mogao održati. U Sarajevu je osnovan »Ribarski list«, a u Zagrebu »Ribarski vjesnik«. Sarajevski »Ribarski list« se je vrlo lijepo počeo razvijati pa ga je tada i Ministarstvo poljoprivrede imenovalo svojim poluslužbenim organom u želji da ga i time pomogne. Ovi listovi, kao i društva, kao njihovi izdavači su stekla u tom pogledu velike zasluge, jer su radila u najtežim prilikama, koje nam već danas izgledaju zakopanima u prošlosti, a sigurno će — nadajmo se — doskora biti posve zaboravljena i postati samo materijalom za historičara razvoja našeg ribarstva.

U krilu tih društava nikla je mnoga dobra ideja i izvršeno je mnogo korisnog

posla. Poželjno je, da se u okviru novog zakona o slatkovodnom ribarstvu sportsko ribarstvo još jače razvije i možda je opravdano očekivanje nekih, da upravo sada mogu sportska ribarska društva, kada je organizacija cjelokupnog ribarstva provedena i kada je podjela rada i djelokruga kako vlasti tako i ribara zakonom izvršena, postići najveći zamah u napretku, jer i prirodni preduslovi pogoduju tome.

Športsko ribarstvo na moru također se je organizovalo pa i od te akcije očekuju se vidljivi rezultati korisni za zaštitu riba i za razvoj ribarskog turizma na moru. Osnovano je Udruženje jadranskih sportskih ribara sa sjedištem u Splitu.

R a z n o

PRVI KONGRES SLATKOVODNOG RIBARSKOG ZADRUGARSTVA U NOVOM SADU.

Središnji Savez slatkovodnih ribarskih zadruga i organizacija u Novom Sadu priredio je prilikom donošenja novog ribarskog zakona kongres slatkovodnih ribarskih zadruga i organizacija u našoj državi dne 3. oktobra 1937 g. Pozivu su se odazvale ribarske organizacije, delegati banovina i mnogobrojni prijatelji ribarstva, osobito bilo je zastupnika Dravske, Savske, Drinske, Moravske banovine kao i delegati sviju ribarskih zadruga i organizacija Dunavske banovine i grada Beograda. Zastupano je bilo dalje Ministarstvo poljoprivrede preko svog načelnika g. Cvijanovića i referenta g. Dr. Mužinića, Ministarstvo finansija putem zastupnika Ministra direktora Dunavske finansijske direkcije u Novom Sadu g. Bugarskog, Ministarstvo trgovine i industrije preko svog delegata g. Dr. Mihajlovića, Trgovačko-industrijska i zanatska Komora Novi Sad preko generalnog sekretara g. Dr. Stanića, konačno Savezi zemljoradničkih zadruga u Novom Sadu, Novosadska opština preko svog gradskog zastupnika g. Vujića, te konačno još predstavnici naše štampe.

Pretsjednik Saveza g. Ing. Žakić pozdravlja prisutne otvarajući kongres, te čita brzojave upućene na Njegovo Veličanstvo Kralja Petra II, Njeg. Kralj. Visočanstvo Kneza Namesnika Pavla, na namesnika g. Dr. Perovića i g. Dr. Stanko-

vića, na pretседnika vlade g. Dr. Stojadinovića, i na resornog Ministra g. Stankovića. Nakon toga je izabrano časnštvo pod pretседništvom g. Prof. Siniše Stankovića.

Gosp. Ministar Poljoprivrede g. Stanković Svetozar, iznenada je posetio kongres i bio je burno pozdravljen od prisutnih ribara i delegata. On je u dužem govoru upozorio naše ribare na važnost novog ribarskog zakona koji je sada donesen i koji će svakako u budućnosti doneti zaželjene uspehe za unapređivanje ribarstva. Prilikom izrade tog zakona iskorišćena su sva iskustva u našoj državi i u inostranstvu. Gospodin Ministar je istaknuo između ostalog da, ako bi se tu ili tamo našlo nešto što bi moglo biti škodljivo po ribarstvo, da je to moguće ispraviti. Konačno pozeleo je kongresu uspešan rad.

Referenti su bili slijedeći:

- 1) Prof. dr. Siniša Stanković: Ribolov u našim tekućim vodama.
- 2) Zdravko Taler: Sportsko ribarstvo.
- 3) Prof. Mirko Čunko: Novi ribarski zakon.
- 4) Mihajlo Ristić: Konzerviranje slatkovodnih riba sa obzirom na produktivitet naših voda.
- 5) Ing. Ivo Jelačin: Ribarstvo i vodno onečišćenje.
- 6) Zdravko Taler: O rakolovu i prometu rakova.
- 7) Alfred Čebular: O ribarskom zadrugarstvu.

Nakon održanja pomenutih referata razvila se svestrana i temeljita diskusija na-